

Mijn account

Start Over deze site Nieuws Ondersteuning Contact

Overzichtspagina methode

Snelmenu:

Maak een keuze

[← Alle 2 resultaten.](#)**Blikopener M1, maatschappijleer 1 voor bovenbouw vmbo, derde editie (2010)**

Hagers, Marlies; Krijbolder, Wim; Nassau, Joep van
Malmberg BV VO, Uitgeverij
2010-2016

635 Delen

[voeg toe aan vergelijking](#)[Bookmark deze pagina](#)[Print leermiddel informatie](#)[Meld een fout of omissie](#)**Methodes vergelijken**

Selecteer minstens twee methodes via 'Voeg toe aan vergelijking'

Overzicht

Beschrijving (1)

Ervaring (0)

Analyse (0)

Uw mening

Beschrijving: Blikopener, maatschappijleer 1**Samenvatting**

Blikopener, maatschappijleer 1 voor vmbo bovenbouw is een multimediale methode die bestaat uit een handboek en een werkboek voor vmbo-bk en een (gecombineerd) leerwerkboek voor vmbo-kgt. Het ePack voor leerlingen en het ePack voor de docent (met onder meer docentenhandleiding, toetsen en antwoorden) zijn beschikbaar via www.blikopener.nl.

Het handboek bk en het leerwerkboek kgt zijn in full colour en hebben een harde kaft. Het werkboek bk is in zwart-wit, heeft een flexibele kaft en is een verbruiksboek. In het handboek bk beslaat elke paragraaf een opengeslagen dubbele pagina (spread). In het leerwerkboek kgt beslaan de eerste vier paragrafen telkens vier pagina's (leerteksten en opdrachten). Begrippen zijn vetgedrukt en onderstreept. De illustraties ('bronnen') bestaan voor het grootste gedeelte uit foto's.

Uitgangspunten van de methode zijn: gefundeerde meningsvorming (verschillende maatschappelijke invalshoeken) en leerlingen laten oefenen met analysevaardigheden en standpuntbepaling; actief en zelfstandig werken; herhaling en toepassing; de vaardigheden voor maatschappijleer; sociale en communicatieve vaardigheden.

De thema's sluiten aan bij het examenprogramma maatschappijleer 1 en staan dicht bij de belevingswereld van leerlingen: jongens/meisjes; ik en de groep; regels; leven in een rechtstaat; sport; integreren in Nederland. De praktische opdrachten besteden aandacht aan actualiteit en het gebruik van internet.

Ieder hoofdstuk heeft dezelfde opbouw. Elk hoofdstuk heeft een hoofdvraag. In de eerste vier basisparagrafen worden telkens de invalshoeken van maatschappijleer belicht. Deze komen gezamenlijk terug in basisparagraaf 5. Paragraaf 6 (Verdieping) en 7 (met een praktische opdracht) zijn keuzestof. Het materiaal voor bk is meer stapsgewijs opgebouwd. Impuls gaat uit van een effectieve beschikbare lestijd van 64 uur: zes hoofdstukken zijn verdeeld over zes periodes. Elke paragraaf uit een hoofdstuk beslaat (ca.) 1 (studielast)uur. Er zijn drie leerroutes: een standaard, een minimale en een maximale. De basisstof geldt voor alle leerlingen.

Er zijn afwisselende opdrachten: open en (voor bk met name ook) gesloten in de vorm van meerkeuzevragen. Verder zijn er groepsopdrachten en/of opdrachten gericht op standpuntbepaling.

Daarnaast is er ruimte voor opdrachten over de actualiteit en internetopdrachten. Systematische behandeling van de invalshoeken van maatschappijleer geeft leerlingen het nodige houvast. Het werkboek bk bevat een planner bij elk hoofdstuk. In het ePack zit een werkwijzer voor leerlingen (met praktische ondersteuning).

Blikopener heeft uitgebreid toetsmateriaal: toetsboeken voor bk en kgt met diagnostische toetsen en eindtoetsen. Voor leerlingen zijn er interactieve digitale oefentoetsen. Het ePack bevat veel extra materiaal in de vorm van extra leerstof, actualiteit, praktische opdrachten en ondersteuning.

Voor docenten is er onder meer een methodestarttraining en een digitale nieuwsbrief (enkele keren per jaar) met tips en extra materiaal.

Samenstelling

Blikopener, maatschappijleer 1 voor vmbo bovenbouw bestaat uit een handboek en een werkboek voor vmbo-bk en een (gecombineerd) leerwerkboek voor vmbo-kgt.

Voor vmbo-bk is er tevens een leerling-ePack via de methodesite met computerlessen, digitoetsen en studiehulp. Voor vmbo-kgt is er actueel digitaal materiaal onder de noemer 'Blik op nu'.

Via <http://www.blikopener.nl/> zijn via de docentenlicentie digitaal beschikbaar (ePack docent): handleiding M1b en handleiding M1 kgt; Antwoorden M1b en Antwoorden M1 kgt; Toetsen M1b en Toetsen M1 kgt, inclusief antwoordmodellen.

Vormgeving

Het handboek bk en het leerwerkboek kgt zijn in full colour en hebben een harde kaft. Het werkboek bk is in zwart-wit en heeft een flexibele kaft. Het werkboek vmbo-bk is te gebruiken als verbruiksboek.

Het handboek bk en leerwerkboek kgt hebben een duidelijke, in de vormgeving herkenbare structuur. In het handboek bk beslaat elke paragraaf een opengeslagen dubbele pagina (spread). In het leerwerkboek kgt beslaan de eerste vier paragrafen telkens vier pagina's (deze bevatten naast leerteksten ook opdrachten).

De basisparagrafen (zie leerstofordening) zijn aan een groene balk bovenaan de pagina herkenbaar. De daaropvolgende paragrafen Verdieping en Praktische opdracht hebben elk ook een eigen kleur (bk: verschillende kleuren; kgt: dezelfde kleur). In het handboek BK zijn de leertekst in de paragrafen opgedeeld in een viertal stappen (zie leerstofordening). Stap 5 is gearceerd en omvat een korte samenvatting van de paragraaf en een omschrijving van begrippen.

In het leerwerkboek kgt zijn de leerteksten herkenbaar aan een blauwe koptekst en een blauwe balk; de opdrachten zijn in groen lettertype. In de basisparagrafen zijn er per paragraaf drie onderdelen die wat betreft vormgeving aangeduid worden door een groene balk met daarin een rood balkje met de aanduiding van het onderdeel ('Open je blik', 'Kijk verder' en 'Wat moet je weten'). In zowel handboek bk als leerwerkboek kgt zijn de begrippen vetgedrukt en onderstreept.

De illustraties ('bronnen') bestaan voor het grootste gedeelte uit foto's. Daarnaast zijn er enkele kaartjes, tabellen, strips/cartoons en korte tekstbronnen. Er wordt gebruik gemaakt van iconen met de volgende betekenis: groepsopdracht; internetopdracht; steropdracht (bk); Blik op nu (kgt).

Het aantal illustraties in het werkboek bk is beperkt. Ook hier gaat het vooral om foto's en verder enkele cartoons of tabellen. Allen ter ondersteuning van de opdrachten.

Didactische uitgangspunten en doelstellingen

De docentenhandleiding schenkt aandacht aan 'het concept van *Blikopener*'.

Belangrijke uitgangspunten volgens de auteurs:

- Gefundeerde meningsvorming, door het belichten van verschillende maatschappelijke invalshoeken (zie leerstofordening) en leerlingen te laten oefenen met analysevaardigheden.
- Actief en zelfstandig werken: 'het streven naar een actieve en zelfstandige rol van de leerling'.
- Ruimte voor herhaling en toepassing (van kennis en vaardigheden).
- Aandacht voor vaardigheden van het vak maatschappijleer: eigen mening/standpuntbepaling; onderzoek (met behulp van een stappenplan); maatschappelijke beeldvorming.
- Aandacht voor sociale en communicatieve vaardigheden, zoals overleggen en samenwerken, taken verdelen, gesprekstechnieken hanteren, omgaan met afspraken, eigen standpunt innemen en verdedigen en eigen werk presenteren.

Leerstofinhoud

De thema's die aan de orde komen in *Blikopener* sluiten aan bij het examenprogramma voor maatschappijleer 1 vmbo. In de docentenhandleiding kgt is aangegeven in welke hoofdstukken de afzonderlijke kern delen van het examenprogramma aan bod komen. De thema's staan dicht bij de belevingswereld van leerlingen.

Het gaat om de volgende hoofdstukken:

1. Jongens en meisjes
2. Ik en de groep
3. Regels? Welke regels?

4. Leven in een rechtstaat
5. Sport in beweging
6. Integreren in Nederland.

In de laatste paragraaf van elk hoofdstuk is er een praktische opdracht, met aandacht voor actualiteit en de verwijzing naar internet.

Voor bk gaat het om de volgende praktische opdrachten:

- Laat de cijfers spreken
- Wat is dat nou voor een groep?
- De supermarkt
- De politie
- De club bij jou in de buurt
- Wat neem je over?

Voor kgt:

- Jongens en meisjes op de foto
- Waar hoor jij bij?
- Diefstal uit de supermarkt
- Regels bij de politie
- Wat doet de club?
- De culturenkalender.

Bij de onderdelen met een verwijzing naar internet, onder de aanduiding 'Blikopener.nl' komen in de afzonderlijke hoofdstukken de volgende onderwerpen voor bk aan de orde:

- Vrij veilig
- Tarzan het aapkind
- Ruppert, een beroepsinbreker van 21 jaar
- Prinsjesdag
- Hoe sportief ben jij?
- Hoe word ik Nederlands staatsburger?

Voor kgt gaat het om de volgende onderwerpen:

- Vrij veilig
- Surf safe
- In de gevangenis
- Prinsjesdag
- Het laatste wereldrecord
- Duik de geschiedenis in.

Leerstofordening

Ieder hoofdstuk heeft dezelfde opbouw. Op de openingspagina staat een foto met inleidende tekst en formulering van de hoofdvraag van het hoofdstuk. Dan volgen enkele oriëntatieopdrachten.

De paragrafen 1 tot en met 5 zijn basisstof. De auteurs spreken van: 'geleide zelfontdekking' en 'aan de hand van bronnen wordt gezocht naar een antwoord op de paragraafvraag'. In de eerste vier paragrafen komen de invalshoeken van maatschappijleer achtereenvolgens aan de orde:

- Paragraaf 1, de sociaal-culturele invalshoek: waarden en normen (welke waarden en normen spelen een rol en hoe bepalen deze ons gedrag?).
- Paragraaf 2, de sociaaleconomische invalshoek: verschillen en belangen (welke belangentegenstellingen zijn er en welke positie nemen maatschappelijke groeperingen in?).
- Paragraaf 3, de politiek-juridische invalshoek: invloed en macht (overheidsbeleid en machtsmiddelen van groeperingen).
- Paragraaf 4, de veranderings-/vergelijkende invalshoek: andere tijd, andere plaats (hoe kijken mensen in andere culturen er tegenaan en hoe werd het vroeger aangepakt?).

Deze vier basisparagrafen kennen in het leeropdrachtenboek (kgt) telkens de onderdelen: 'Open je blik', 'Kijk verder' en 'Wat moet je weten'.

In paragraaf 5 'Van alle kanten bekeken' is er sprake van toepassing. Hier komen alle invalshoeken in een andere context terug. Stap voor stap ontstaat een beeld van een maatschappelijk probleem.

Meningsvorming en standpuntbepaling staan hier centraal.

De paragrafen 6 en 7 bieden keuzestof. Paragraaf 6 -Verdieping- sluit aan bij het onderwerp van het hoofdstuk, maar met een wat andere invalshoek. Dit is bedoeld voor de betere leerling.

In paragraaf 7 is een praktische opdracht opgenomen. Voor bk zijn er twee delen: een praktische opdracht in de vorm van een eigen onderzoek aan de hand van een stappenplan en de keuze uit internetopdrachten of oefentoetsen. Voor kgt gaat het om vier onderdelen: een praktische opdracht, een actualiteitenopdracht, toetsvoorbereiding en een internetopdracht.

In de paragrafen 1 tot en met 4 en 6 wordt de leerstof voor bk telkens in vier stappen behandeld. Stap 5 'Om te leren' is vervolgens een samenvatting van de paragraaf met een omschrijving van de gebruikte begrippen (onder de kop 'Om te leren'). In het werkboek bk is in de basisparagrafen van het eerste hoofdstuk nog een stap 6 ('Een stap verder') opgenomen. Deze stap maakt nog eens duidelijk welke invalshoek in de paragraaf centraal staat. Deze stap 6 ontbreekt in de overige hoofdstukken.

In het leeropdrachtenboek (kgt) zijn leerteksten en opdrachten geïntegreerd. In het werkboek (bk) staan naast de inleidende oriëntatieopdrachten alle overige opdrachten. Bij elke stap in het leerboek wordt naar een opdracht in het werkboek verwezen. In het werkboek staat op het eind van elk hoofdstuk tevens een woordenlijst met lastige woorden en een uitleg (de begrippen en hun omschrijving staan in het leerboek). 'Blik op nu' (voor kgt) biedt actueel werkmateriaal in de vorm van een katern en toegang tot het ePack. Elk schooljaar verschijnt een actuele editie. Bij ieder hoofdstuk wordt op deze wijze het volgende aangeboden: extra actuele bronnen, een grotere actualiteitenopdracht, praktische invulschema's en invultabellen voor de opdrachten uit het leeropdrachtenboek.

Planning/tijdsinvestering

Uitgangspunt is de 80 uur die verplicht voor maatschappijleer 1 op het rooster staan. De effectieve lestijd is geschat op 64 uur en deze is verdeeld over zes hoofdstukken en zes periodes. In principe beslaat een paragraaf uit een hoofdstuk (ca.) 1 studielastuur.

Er kunnen drie leerroutes gehanteerd worden. De standaardroute gaat uit van een gemiddeld werktempo, waarin naast de basisparagrafen ongeveer 50% van de keuzestof verwerkt wordt. Bij de maximale route is dit 75% en bij de minimale route is dit 25%. De routes zijn (min of meer) verbonden met de leerwegen. In de kgt-editie gaat het voor kb om de standaardroute. De maximale route is voor gt bedoeld. Uitgangspunt van alle leerroutes is dat alle leerlingen de basisstof bestuderen, dat er een bepaalde hoeveelheid keuzestof wordt behandeld en dat er voldoende tijd blijft voor actualiteit, (oefen)toetsen, computerlessen en internetopdrachten.

In de docentenhandleiding is een pta opgenomen voor de maximale route. Via een schema is een standaard of minimale leerroute te berekenen (met basisstof, keuzestof en ict en rest uren). Bij de invulling van de pta's wordt ervan uitgegaan dat de exameneenheden K2 en K3 als rode draad door de keuzestof lopen.

Didactiek (instructie en werkvormen)

De opdrachten in *Blikopener* zijn afwisselend: open en (voor bk met name ook) gesloten vragen in de vorm van meerkeuzevragen. Een groot deel van de vragen heeft betrekking op het zelfstandig verwerken van de leerteksten en bronnen. Daarnaast zijn er ook groepsopdrachten, vooral in de toepassingsparagrafen waarin gewerkt wordt aan het ontwikkelen van standpunten. De leerstof wordt verwerkt door de verschillende invalshoeken van maatschappijleer te belichten en daarbinnen (met name voor bk) stapsgewijs te werk te gaan. De auteurs hebben het accent gelegd op herhaling en toepassing. Daarnaast verwerven de leerlingen een begrippenapparaat van het vak maatschappijleer. In de laatste paragraaf van elk hoofdstuk is er de nodige ruimte voor opdrachten gericht op de actualiteit en internetopdrachten (via www.blikopener.nl). Met name in de praktische opdrachten komen de vaardigheden voor het vak maatschappijleer (eigen standpuntbepaling en onderzoek) aan de orde. Verder is er aandacht voor de oefening van sociale en communicatieve vaardigheden, meestal via groepsopdrachten. Het betreft vaardigheden als overleggen en samenwerken, taken verdelen, gesprekstechnieken hanteren, omgaan met afspraken, eigen standpunt innemen en verdedigen en eigen werk presenteren.

Via het ePack is er toegang tot studiehulp. Het gaat hierbij om praktische ondersteuning in de vorm van een werkwijzer met praktische uitleg en voorbeelden voor algemene vaardigheden en een taalhulp (snel antwoord op spellings- en grammaticavragen).

De docentenhandleiding bevat uitgebreide extra informatie, opmerkingen en tips per paragraaf voor de behandeling van de leerstof. Tevens is er per hoofdstuk een begrippenoverzicht.

Zelfstandig werken

De opdrachten kunnen voor een belangrijk deel zelfstandig gemaakt worden door de leerlingen. Er is sprake van een systematische behandeling van de invalshoeken van maatschappijleer, die de leerling het

nodige houvast biedt.

Ten behoeve van het handelingsdeel voor maatschappijleer 1 is er voor de leerlingen een formulier ontwikkeld dat hen helpt om tot een beoordeling van de eigen werkzaamheden te komen. Het bevat vragen over de volgende onderdelen:

- het bedenken van vragen
- planning van het werk
- het verzamelen van informatie
- het presenteren van de informatie
- algemene indruk
- samenwerking (indien van toepassing).

Er zijn digitale oefentoetsen, met waar mogelijk feedback op de antwoorden in de vorm van tips bij een foutief antwoord. Nadat na beantwoording opnieuw een foutief antwoord wordt gegeven volgt het juiste antwoord. Een tussenscore en eindscore wordt bijgehouden.

In het werkboek bk start elk hoofdstuk met een planner. Hierin kunnen leerlingen bijhouden wanneer een paragraaf of toets is afgerond en wat de score is. In het ePack zit een werkwijzer. Dit is een soort studiehulp voor leerlingen die met een onderzoekje of praktische opdracht bezig zijn. Het bevat korte achtergrondinformatie over zaken als: bronnen, enquête, interview, onderzoeksverslag, planning, practicumverslag, reflectie, enzovoort. Daarnaast is er een taalhulp (grammaticaal hulpmiddel voor leerlingen).

Differentiatie

Differentiatie is mogelijk naar tempo en niveau. Er is een keuze te maken uit de drie leerroutes (zie planning/tijdsinvestering). De paragrafen met basisstof (1 tot en met 5) gelden voor alle leerlingen. Daarnaast zit er in de paragrafen 6 Verdieping en 7 Praktische opdracht en actualiteit volop keuzestof. De met een ster gemarkeerde opdrachten in het werkboek bk zijn wat moeilijker en bedoeld voor de kb-leerlingen. Ze veronderstellen meer inzicht en/of zelfstandigheid van de leerlingen.

Evaluatie/toetsing

Blikopener bevat uitgebreid toetsmateriaal. In het ePack voor docenten zijn er afzonderlijke toetsenboeken voor bk en kgt (in Word of pdf). Het betreft zowel diagnostische toetsen als eindtoetsen. Per hoofdstuk gaat het om een tweetal deelttoetsen: deelttoets 1 heeft betrekking op paragraaf 1 en 2; deelttoets 2 op paragraaf 3 en 4. De hoofdstuktoets (in een A en een B-versie) beslaat de basisparagrafen 1 tot en met 4.

Voor de leerlingen zijn er digitale oefentoetsen per paragraaf (met ca. tien oefenvragen) en op hoofdstukniveau over de basisparagrafen 1 tot en met 4. Voor deze toetsen is WinToets-software nodig. De digitale oefentoetsen zijn interactief voor wat betreft de gesloten vragen: na een foutief antwoord wordt een tip gegeven en kan nogmaals een antwoord worden gegeven. De totaalscore wordt bijgehouden. In de digitoetsen komen de volgende vragen voor: meerkeuzevragen (inclusief de keuze uit twee opties); matchingvragen, beeldvragen, invulvragen (getal of woord) en open vragen.

Met behulp van het programma WinToets 3.1 PRO zijn de digitoetsen door de docent zelf aan te passen of aan te vullen.

ICT

Voor leerlingen en docenten is er een ePack van *Blikopener* (via www.blikopener.nl). Hier staan extra computerlessen aansluitend bij de basisparagrafen. Leerteksten zijn als gesproken tekst te beluisteren. Deze computerlessen zijn tevens gedeeltelijk interactief (zie ook evaluatie/toetsing).

Al het docentmateriaal is alleen hier te benaderen of te downloaden. Hier staan alle toetsen (afzonderlijk en als totaalbestand in Word en pdf), de antwoordenboeken en docenthandleidingen.

Nieuw is de zogenaamde presentatie-module. Deze geeft de digitale versie van het leeropdrachtenboek (kgt), het handboek en het werkboek (beiden bk) met links en pop-ups. Verder bevat het ePack studiehulp in de vorm van een werkwijzer en taalhulp (zie zelfstandig werken).

Via het ePack zijn ook de digitale interactieve oefentoetsen door de leerlingen te maken en te controleren.

Aansluiting/afstemming en implementatie

Voor docenten bestaat de mogelijkheid tot het volgen van een methodestarttraining en zijn er studie- en docentendagen. Men kan zich aanmelden voor de digitale nieuwsbrief, die enkele keren per schooljaar verschijnt en onder meer lestips/lesbrieven, tips voor excursies en tips over boeken en films bevat. Verder

wordt verwezen naar de website www.onderwijsvanmorgen.nl (website van Malmberg) met (vakoverstijgende) discussies, nieuws, lesmateriaal en een forum.

Algemene informatie

Voor beschrijving geraadpleegde materialen

- Handboek M1 vmbo bk-editie
- Werkboek M1 vmbo bk-editie
- Leerwerkboek M1 vmbo kgt-editie
- Docentenlicentie (digitaal): handleidingen M1b en M1 kgt; antwoorden M1b en M1 kgt; toetsen M1b en M1 kgt.

Naam/functie van de beschrijver

Han Noordink, leerplanontwikkelaar SLO

Datum afronding beschrijving

15 augustus 2013

© 2016 | [Disclaimer](#)

Volg ons op

www.wikiwijsleermiddelenplein.nl is een initiatief van
[SLO Nationaal Expertisecentrum voor Leerplanontwikkeling](#) en [Stichting Kennisnet](#)